

**A szerkesztő lakása:**

Rimaszombat, Jánosi-utca 54. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.  
Kéziratot nem adunk vissza.

**Az előfizetés díja**

Egész évre . . . . . 4 frt.  
Fél évre . . . . . 2 frt.  
Negyedévre . . . . . 1 frt.  
Tanítóknak egész évre . 2 frt.  
" fél évre . . . . . 1 frt.  
Egyes szám ára 10 kr.

# GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadóhivatali előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felhívások.

**A hirdetés díja:**

Egy háromhasábos petisitor térfogata . . . . . 6 kr.  
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

**Nyilttér:**

Egy sor . . . . . 20 kr.

**Előfizetést elfogad** a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

**A tanítók nyugdíjgye.**

Valóban örök hálára kötelezte le maga iránt a hazai tanítóságot közoktatásügyünk böles vezetője: gróf Csáky Albin, midőn az új nyugdíjtörvény megalkotása által a tanítók egy régi ohaját teljesítette — A fájtó seb, melyet a mostoha gondoskodás ütött a tanítók nyugdíjgyén, immár be van hegedve, mert hiszen elvitázhatatlan tény, hogy az új nyugdíjtörvényben biztosított előnyök oly szembeütően domborodnak ki, hogy még azoknak is, kik az új nyugdíjtörvényhez kötött vérmes reményeikben csalódtak, el kell ismerniök a nyugdíjgye revíziójának kedvező megoldását.

S hogy mégis akadnak a tanítók között sokan, kik be nem látják azt az előnyösebb helyzetet, melyet az új nyugdíjtörvény biztosít számukra, annak oka az a sajnosan észlelt körülmény, hogy a tanítók egy jelentékeny része legkevesebbet törődve a saját ügyével, nem veszi beható tanulmányozás alá az új törvényt. Ezen saját érdekeket veszélyeztető közönyösség legtöbb esetben kárára válik azon tanítóknak, kik a jövőjükre oly messze kiható törvény teljes átértésére kevés szult fektetnek. — Ha egyéb előnye nem is volna mint az, hogy 40 évi szolgálat után teljes fizetéssel becsúlják nyugtálmába az elaggott tanítót, már ez is oly előny, mely tisztességes existenciát biztosít az elaggott vagy munkakép-telennek talált tanító részére. Pedig van több ilyen kedvezőbb állapotra valló reform az új nyugdíjtörvényben. Így például az özvegyek és árvák gyámolítását illetőleg is igen humanusan gondoskodik az új nyugdíjtörvény. Az özvegy gyermekei az anyát megillető ellátásnak  $\frac{1}{2}$ -át kapják. A teljesen szülőtlén árvák, ha csak egy

szülőjök működött a tanítói pályán, gyámpénzen felül egyenkint 25 frtot kapnak, s ha mindkét szülőjök működött a tanítói pályán, akkor külön-külön 50 frtot kapnak. Egyetlen pontja a törvénynek, mely kissé kedvezőtlen színben tünteti fel azt, a 40 éves szolgálat kötelezettsége. Ez a legjobban kifogásolt pontja az új nyugdíjtörvénynek, mely annyira elkeserítette a kedélyeket, hogy ezen nagyfoku eleresedésben föl se tünt az új nyugdíjtörvény 15-ik §-a, mely kimondja, hogy 10 év elteltével az országos tanítói nyugdíj- és gyámalap állapotát feltüntető újabb részletes matematikai mérleg készítendő. A törvénynek ezen paragrafusát kilátásba helyezi tíz év eltelté után egy még kedvezőbb állapot bekövetkezését s ebből kifolyólag a szolgálati évek méltányos leszállítását. Nem volt azért alapja azon elégedetlenségnek, melyel az új nyugdíjtörvényt sok helyről fogadták a roszakarat, legtöbb esetben azonban tájékozatlanság volt oka azon nyomott hangulatnak, mely a törvény közzétételekor a tanítók egy része között uralkodott.

Hogy mennyire elérjett a tanítók egy része között a saját ügyeikre való nembánomság, igazolja az „Egyetértés“ ügyi rovatában megjelent cikk, melynek címe megbotránkozásának ad kifejezést, hogy legújabbban egyszer-mindenkorra fizetendő nyugdíjilleték ezimén 15 frttal lett megróva, holott ő már egy ízben, midőn ugyanis belépett az országos tanítói nyugdíjintézetbe, fizetett egyszer-mindenkorra való illetéket. Ennek igen egyszerű a magyarázata. A régi törvény alapján 300 frt nyugdíjösszeggel lett felvéve a nyugdíjintézetbe, ezen 300 frt után fizetett egyszer-mindenkorra kivett illeték ezimén 15 frtot,

most az új nyugdíjtörvény értelmében nyugdíjigénye tanítói fizetésének megfelelőleg magasabbra emeltetvén, a régi és az új nyugdíjösszeg közötti különbözet után lett újból megróva egyszer-mindenkorra fizetendő illetékekkel.

Ezen egyszer-mindenkorra fizetendő illeték kivétele mindannyiszor ismétlődni fog, valahányszor magasabb díjazásu állomást foglal el a tanító. Minden tanító azért saját érdekében is kötelességének tartsa magasabb díjazásu állomásának elfoglalását tanítói jövedelmét kintüntető részletes kimutatás felterjesztése mellett a kir. tanfelügyelőnek bejelenteni. S a mennyiben a biztosított nyugdíjigény mennyisége a nyugdíjba beszámítható tanítói fizetés évi összegének magaságától függ, a díjlevelhez esatolandó kimutatásban szám szerint és a pénzérték megjelölése mellett részletezni kell 1-ször a nyugdíjba beszámítható tanítói fizetést 2-szor a nyugdíjba nem számítható tanítói fizetést, 3-szor a kántori fizetést. A terményekben élvezett járandóság pénzértékének meghatározásánál mindenkor a 10 éves átlagot kell alapul venni. Azon esetben, ha a kántortanítói összes jövedelmének vagy csak egyes járandóságának nyugdíjba beszámítható része a kántortól el nem választható, akkor ezen el nem választható jövedelem külön kimutatandó. Ilyen esetben a szét nem választható jövedelem felerésze a tisztán tanítói illetményekhez adatik hozzá. Az így kiállított kimutatást az iskolaszéki elnök aláírja és pecséttel ellátja.

Végül fölötté szükséges tudnia a tanítónak, hogy a nyugdíjra való jogosultság azon időponttal veszi kezdetét, s csakis azon év kezdetétől számítandó, mely év folyamában okmányait fel-

## TÁRCSA.

**Népdal.**

I.

Naptól nyit ki a rózsafa bimbója,  
Hogy szeretlek nem tehetek én róla:  
Kökény szemed fényes ege  
Mint a nap a rózsafát,  
Nyitotta ki kebelemben  
A szerelem bimbóját.

Azóta, hogy megláttam az orezádat,  
Egyre tépi szívemet a búbanat.  
Gyógybalszámot rá nem lelek,  
Nem terem az a réten,  
Hogy teremne, mikor ott van  
Szemeid kék egében.

A szerelmem véghetetlen oceán,  
Csólnakosa te vagy édes tubiczám.  
De szeretném, ha a csolnak  
Elmerülne egy napon,  
Te meg rózsám fent maradnál:  
A szerelmes habokon.

II.

Rózsa, rózsá, piros rózsá,  
Jere hozzám, jer egy csókra;  
Ha kevesled, adok százat,  
Ha száz kevés: háromszázat.

Retek, reték, fehér reték,  
Meghalok, ha kend mást szeret.  
Szerelmemre vitt a csókja,  
Hogyha szeret, tegyen róla.

Derű, derű, fényes derű,  
Vigan szóljon a hegedű.  
Gyöngyvirágom jer ölembe,  
Tied leszek mindörökre.

Mihályi Lajos.

**A hullámok soh'sem fecsegnek.**

Szeretett.

Ifju szíve minden dobbanása, tiszta lelke minden érzeménye e szöba olvadt össze: szerelem. Édes vágyak

büvös tönkelegjén tiszta fényvel nézte azt a lényt, ki mint aláhullott varázslat a kék égbolt kárpitjáról járta lenge szárnyal ezt a földteket.

Nagy tettekre szülte őt az anyja. A sors pazar kincset nyújtott neki. Megáldá széppel, jóval egyaránt. Arczán szelidség, gyenge hódolat; szemében tűz, ajkán arany a szó. A lelke nagy, a szíve is nemes s gondolkozást árult el az agya. Itt járt közöttünk. Nagyratemetett lángja emelte őt mindannyiunk fölé. Bámultuk őt s meghódoló kebellet kitértük neki lelkünk bensejét. Ő volt tanácsunk, szava biztatónk, midőn Iskarióth gyanánt lépett előttünk, mignem szerelme lángja összetörte s saját énjének árulója lón.

Asszony, mi vagy te? Oh engedj esodálni, engedj imádni téged büvös, égi fény, s engedj gyűlölni téged gyehenna éj aláhullott sötétje. Mi vagy te asszony, alkotás remekje, vagy alkotásnak megrontója, szőlj? Mennyet teremtesz egyetlen szavaddal s pokol lézen egy-egy te-kinteted. Majd felemelsz a csillagok közé, máskor ledobsz utszél díb-dáb sarába. Údv s kárhozat lehetsz te egy személyben, mert a midőn egyikünket lesújtod, a másikat magasba emeled. A természet maga volt a modell, midőn megalkotott, hogy örök változat világot lássa benne. A haragos mennybolt villáma s a nap édes sugára házaselekként szültek tégedet.

Temettek.

Halottj ének zeng a légben, ékes virágnak halvány bimbaja, az anyaföld ölébe visszahív.

A büszke urnó édes gyermeke, kicsiny gödör szegény lakója lesz.

Ott áll a sirnál mind, ki hön szerette; a jó apa, a büszke szép anya. Gyászos ruháján divatos redők, aranyhaju fején gyászos kalap, melyről a szél hosszú gyászfátyolt lenget. A pap arczába lengeti, ki áhitattal búcsúzik a drága kis halottól.

Egy kálomista pap.

Atszellemülten nézi mind ki ott van s zokogva hallja büvös szép szavát.

Multaknak fénye, a jelen varázsa, jövő gyönyörje szól minden szavából.

Sírat, vigasztal, biztat és reményt nyújt. Ajkán zsolozsma mindenik ige. Ihlett fejével egy János apostol, ki megbékít minden keserv között. Jézus szavát ha hallanád, hálózna úgy be a csendes ígélet.

A büszke urnó feltekint a papra s megreszket karja férje között. A gyászfátyolt a szellő lengeti, az érinti a papnak ajkát és visszazál az urnó orezájára.

Ahitat csókját vitte át oda s poklot teremtett kettőjük között.

Nézték egymást a holttetem fölött, a pap neki beszélt. Hogy mit, már nem tudom, de mind a kettő fogva volt, a büszke urnó s a kálomista pap.

Ki szállt alá? Az asszony-e, ki gyermeke sirjánál egy önző érzés gyenge rabja lett? Avagy a pap, ki szent kötelme közben, egy gyenge érzés önző rabja lett? Lebuktak mindaketten; keressük fel a sártengerben őket.

A nagy lélek, kiről én imént beszéltem, kicsiny szívének áldozatja lón; megcsalta a világot, az asszony urát s megölte vele végkép önmagát.

A tiszta szerelem mindenkor felemel s magasztos eszmék szülő anyja lesz; a bün lesújt, a mámor eltompit, a kétely ront s a lelket megöli. Papunk szerette azt a csábos asszonyt, míg az csak játszott, ömlengett vele. Midőn betelt a csókok özöne, lomtárba tenni vágyta őt is, mint a többit. Kezdé megenni a terhes viszonyt s nem is titkolta azt papunk előtt.

De ez szerette, örült szenvedélylyel, észbontó lánggal forró érzelemmel.

Míg az rejtőzött ő futott utánna; a mignem végre tudatá vele, hogy tulságos szerelme csak teher. Maradjon távol, ritkán keresse fel, nehogy megtudja majd a rosz világ. Eltántorgott szegény barátunk, kicsinyke paplak esendes buvhelyére, és elrejtőzött egy kised szobába; hol ócska föliánsok voltak. E kis szoba oly üres volt neki, pedig még tegnap itt ült e helyen, arany hajának büvös illata befűszerezte még a levegőt. De lám, az asztalon levél, keze utánna nyul; az ő írása, remegve bontja fel:

„A prédikációnak vége már, legyen elég papom, meguntam régen a turbékolást. Kihullt kezéből a könnyű papír s nehéz kő gördült menten a szívére. Olyan nehéz, hogy fuldokolt alatta, s rohant ki a szabadba, lég után.

Rohant, rohant, nem látta senki sem, midőn a mély medrű folyóhoz ére.

A hullámok soh'sem fecsegnek. A nagy kő huzta le a kis szívet, a vízmeder a legjobb temető. Hullám zugása a legszebb harangszó, ezüst színű viz ékes szemfedő.

Másnap kifogtak, három pap temette s a nép zokogva ment a temetőbe.

„Szegény papunk szerette a magányt, sétálni ment, sötétbe tévedett s egy ballépés a mély örvénybe vitte.“

A nép imigy beszélt s igaza volt.

A nő szeme tántongó mély, s scditően magas elszédül a ki mélyen néz bele.

Kunhegyi Miklós.



vétel végett felterjeszti. Az országos tanítói nyugdíjintézetbe való felvételt illetőleg külön felhívás bevárása nélkül köteles a tanító okmányait a kir. tanfelügyelőhöz betérjeszteni.

Egyébiránt a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszternek folyó évi augusztus hó 20-án 3729. sz. a. kelt rendelete alapján a kir. tanfelügyelő által kiadott utasítás valamennyi iskolaszéknek egy-egy példányban el lett küldve Ezen utasítás a nyugdíjat illetőleg minden irányban kimerítő felvilágosítást nyújt. Azért úgy a tanítók mint az iskolafentartók a maguk érdekében járnak el, ha ezen utasítást beható tanulmányozás alá venni el nem mulasztják.

**Gömör megye Kossuthhoz.** A hazafias érület lelkes ápolásában mindenkor buzgó vármegyénk, mint annak idején jelentettük, közgyűlésileg elhatározta, hogy a legnagyobb magyar hazafit: Kossuth Lajost születésének 90-ik évfordulója alkalmából feliratilag üdvözl. Az üdvözlő feliratnak véglegesen megállapított szövegrinti szövege a következő:

*Gömör-Kishont t. e. vármegye közönségétől.*

1139/kgy. 1892. sz.

*Mélyen tisztelt nagy Hazánkja!*

Nem akarunk megfeledezni arról, hogy kinek nevét történetünk lapjain megörökített nagy események tették halhatatlanná, a melyek kezdeményezésénél és irányításánál az ő ragyogó tehetsége volt a döntő tényező — születésnapjának 90-ik évfordulóját megérte s azt mi hazafias lelkesedéssel megünnepelhetjük.

Nyilatkozataiból tudjuk, hogy „az élet terhére van.” Mit kívánjunk hát? Az életet a halhatatlannak?

Legszívesebb üdvözlőnköt küldjük azzal a biztossítással, hogy az évfordulókat késő utódaink is oly lelkesedéssel fogják megünnepelni.

Fogadja őszinte mély tiszteletünk kifejezését, melyel maradtunk.

Kelt a Rimaszombatban, 1892 évi október hó 27. és 28-ik napjain tartott vármegye-bizottsági közgyűlésünkben.

Gömör-Kishont t. e. vármegye közönsége nevében:  
*Bornemisza László* s. k. alispán.

**Szentpétery József hanvai.** Az „Egyetértés” nyomán közöljük a következő sorokat; „A kerepesi-uti köztemető kisajátított osztályainak egyikében nyugszik a többi közt Szentpétery József a híres magyar ezüstöntő is, a kinek a földi maradványait egy végleges sirba áthelyeztetni első sorban szülővárosának állana erkölcsi kötelességében. Szentpétery, aki 81 éves korában halt meg Pesten, 1781-ben április 12-dikén született Rimaszombatban, Gömör megyében. Remek kivitelű domborművei révén elneveztek „magyar Benvenuto Cellini”-nek. „Porus király fogságbaesése” című műve az 1851-iki londoni kiállításon nagy feltűnést keltett és a magyar művészet hírnevét nagyon emelte. Más tekintetben is igen művelt ember volt és több idegen nyelvet folyékonyan beszélt. Szentpéterynek a Batthyány-mauzóleumtól jobbra eső osztályában álló sírját egy lapos, a Mózes táblájához hasonló márványkő jelzi, a melyen a következő felirat áll:

**SZENTPÉTERY JÓZSEF**

első magyar domborművész,

Azon ritka jelek egyike,

Ki ihletett lelke sugalmát követve,

Művészetével mind a hon,

Mind a saját nevére, fényt derített.

Férfit, ki mint ő, nemesen betölté emberi tisztét,

A honfi és művészbát halájjára egyiránt érdemes.

Született RIMASZOMBATBAN, 1781. ápril. 12.

Meghalt PESTEN, 1862. június 13.

Aldás poraira.”

Mi magunk részéről elhunyt jelesünk hamvainak hazaszállítása mellett foglalunk állást, a miről Rimaszombatnak gondoskodni nemcsak erkölcsi kötelesség, hanem a kegyelet és polgári tisztelet adójának lerovása is, és ami Rimaszombat város örök dicsőségére szolgálna. — Ez eszme annál inkább felkarolható s megvalósítható, mert közvetlen meggyőződésünk és értesülésünk szerint attól az illetékes körök sem idegenkednek. — Városunk képviselők számára marad fenn tehát a lépéseket megtenni arra nézve, hogy Szentpétery József hanvai a főváros hatósága által kiadassanak.

### Város' képviselőtestületi közgyűlés.

Rimaszombat városa képviselő testülete f. hó 21-én tartotta közgyűlését.

A gyűlés iránt az érdeklődés a hirdett tárgysorozat érdekes és nagyhorderejű volta miatt, már eleve igen nagy volt.

Az immár jogosan diszesnek nevezhető nagyterem majdnem betelt város atyáinkkal, kiknek ezuttal nemcsak elveikre — de zsebeikre való tekintettel is kellett hozni határozatokat

A gyűlés első tárgyát, a már nagy izgalmat felidézett elvi konfliktus képezte, mely a város és a vármegye közt ez időszerint folyik; leérkezett ugyanis a törvényhatóságnak — a lapok hasábjain is szigorú tárgyi-

lagossággal bíralt — határozata, melyek a város által megfellebbezett alispáni határozatra vonatkozólag hozott.

A közgyűlés minden vita nélkül egyhangulag elhatározza, hogy a megyei határozatban meg nem nyugszik s az ügyet a belügyminiszteriumhoz fellebbezi.

Második, kevésbé érdekes ügynek — mely a kilépő képviselőtestületi tagok helyét betöltendő választásokat előkészítő bizottság kiküldését képezte, — elintézése után következett a városi koremai épületek bérbeadására vonatkozólag beérkezett ajánlatok fölolvása: miután a képviselőtestület meggyőződött, hogy az összes ajánlatok között a legtöbbet ígérőnek Weisz Károly kínálkozik; ki az összes épületek és pénzéért 6200 frtot ígér; a képviselő testület megbizta a tanácsot, hogy a bérleti szerződést vele kösse meg.

Ezek után megkezdett a költségelirányzat tárgyalása; a javaslat általános ösmertetése után, mielőtt a részletes tárgyalásra került volna a sor, felállott Dr. Szabó Samu főorvos, és tekintettel arra, hogy a jövő évben a város nem fordít oly összeget töketörlesztésre mint az elmúlt években, indítványozva, hogy a fedezeti rovatba bevett 13.500 frtot a közgyűlés onnan törölje ki, s más fedezetről gondoskodjék, míg a 13.500 frt vagy tökéstessék vagy pedig adósság törlesztésre fordíttassék.

Itt aztán élénk vitaközlés fejlődött ki, melyben Török János, Baksay István, Marton János, Henyei Kálmán, Süteő István, Kishonthy Gyula bizottsági tagok pro és kontra több ízben is felszóllaltak s végre egy általános kapacitálás után az indítvány fölött szavazás rendeltetett el, s a közgyűlés a nevezett összegnek törölését valamennyi szavazattal elrendeli. Minthogy e határozat által az egész költségvetés nagyban módosul, Dr. Szabó Samu újabb indítványát — hogy a gyűlés ne fogjon belé a részletes tárgyalásba addig, míg a költségvetés ez értelemben kiigazítva nem lesz — a közgyűlés magáévá tévén, a részletes tárgyalás legközelebbi gyűlésre elhalasztotta. Ugyanek elhalasztotta a gyűlés a tisztviselők fizetésemelésére vonatkozó javaslat fölött való határozást is.

Ezekből már is megtudhatjuk azt, hogy lesz pótdadó, még pedig nagy, a mennyiben illetékes körök hozzávetőleges számításal 28—35 %-ról beszélgetnek.

### Polgári törekvések.

Tehtetes Szerkesztő Úr!

Ugy látszik egészen literatus embert akarnak belőlem csinálni, — legalább ezt következtetem azon körülményből, hogy becses lapja múlt heti számában közzé tett megjegyzésemre a „Gömör” szerkesztője nem sajnált egy hosszú vezérezikket írni. Bizonyosan nem tetszett neki az igaz szó s ezért az én egyszerű igazságomat egy szövevényesen stilizált elmefuttatásban akarja tönkretenni, talán azon hitben, hogy elmém a vezérezik szólásformái között el fog tévedni s csutorás voltom tudatában óvakodni fogok tollat venni kezembe. Engedjen meg t. szerkesztő úr, hogy még ezuttal alkalmatlankodom, de arra a nagy tisztességre, melyben esekélyiséget a „Gömör” vezetője részesítette, válaszolnom kell úgy a mint az én édes eszemtől kitelik.

Én nem maradhatok a csávában semmi esetre sem, mert először igazságom van, másodsor mert, ha ritkán irok is, tudom, hogy mit irok Arra törekszem, hogy az a tisztességes polgári osztály, melyhez szerencsém van tartozni, lassanként elfoglalhassa azt a tért, melyre a munka és a tehetség feljogosítja. Mert nem hiszem azt, hogy társadalmi egyenlőség nincs és nem is lesz — a mint velem együtt nem hiszi se a párisi, se a chicagói ember. Vagyonközösségről nem álmodozunk, de azt minden polgár jogosan megkívánhatja, hogy műveltségével fogva a társadalmi életben aktív részt vehessen. És erre a szerény ténykedésre egy majális, vagy egy megyei bál is elegendő alkalmat nyújtana. Nem kívánjuk mi azt, hogy a selyem ruhán rajta legyen a durva munkáskéz nyoma, — mi csak a kor színvonalán álló művelt egyének társadalmi közösségét óhajtjuk tekintet nélkül arra, hogy egyik selyem párnák közt, a másik meg szalmazsákon született. Ily értelemben társadalmi egyenlőségnek lenni kell. Mi az előjogokból és balítéletekből épített hatalmas várfalat igyekszünk lerombolni; zászlónk a haladás, fegyverünk a munka, hadi taktikánk e szóban kulminál: civilizáció. A ki e törekvésünk jogosultságát tagadja, a ki fegyvereink erejét kiesinyli, az vagy nem vetett számot vállalatunk horderejével, vagy a modern demokratiásmusról hamis fogalmakkal van eltelve.

A harezot nem az egyének, hanem a kor szelleme kezdte meg, mi csak eszközköz vagyunk, kik e szellem szolgálatában állunk. És ha közvetlenül diadalra nem juthatunk mi, folytatni fogják a harezot utódaink, a kik már most azt tanulják az iskolában, hogy az embernek legfőbb joga és kötelessége a műveltségre való törekvés. E harezban minket milliók támogatnak s meg vagyunk győződve arról, hogy oda át is naponként gyarapszik azoknak száma, a kik velünk tartanak, ha nem mondják is ki. Tessék most eldönteni, hogy kié a jövő?

Csak azt jegyzem még meg, hogy a „Társadalmi törekvések” ünnepelt írójától ezuttal nem tanultam semmit, mert ezlike elején merőben tagadja, hogy társadalmi egyenlőség léteznék, a végén pedig onnan átról békejobbot nyújt, s elismeri, hogy a szellem mégis egyenlővé teheti az embereket! És így a velünk hasonló elvek hirdetői közé szegődik.

De nem tanultam a Budapestre küldött „mondva csinált” szerkesztői tizenetből sem, mert evvel is minden valószínűség szerint felém sujtott; szerintem a ~~csator~~ csatorás a szó valódi értelmében: szópókákat esztergáló, kulacskészítő iparos, — bizonyos emberek szerint pedig egy lenézett társadalmi osztály, melyhez minden olyan rimaszombati polgár tartozik, műveltségére való tekintet nélkül, a ki az entre nous körén kívül esik, melyet tildözni kell, s melyhez a hamis világitásba helyezett társadalmi törekvések értelmében a haute volée még egy ártatlan táncmulatságban sem ereszkedhetik le, magához emelni pedig tiltják az ösök. Meddig fog még e különben is csak képzelt tilalom fennállani, ezt a jövő társadalmi törekvések fogják megmutatni. E törekvéseknek mi is részesei vagyunk s nem veheti tőlünk rosz néven senki, ha ügyünk sikerében bizunk.

Bocsásson meg t szerkesztő úr, hogy b. lapjában újolag alkalmatlankodtam, de abban a hitemben, hogy a magam részéről e tárgyban mindent elmondtam a mi mondani valóm volt, ígérem, hogy öreg betűmmel többé nem fogok alkalmatlankodni. Tisztelettel maradván ama bizonyos

*Másik polgár.*

### Nyilatkozat.

A „Gömör” vasárnapi számában a „Szerkesztőség ünnepe” című tudósítás írója, esekély személyünkről is megemlékezik, állítván, hogy mi, mint egy *ellentés frakció* hívei, „*elvi álláspontunk*” daczára ünnepeltük a „Gömör” szerkesztőjét. E jóhiszemű állítással szemben ki kell jelentenünk, hogy mi semmiféle „frakció” hívei nem vagyunk, mert azt a vállalatot, melynek immár tizenhárom éves multja van, egy merőben új vállalattal szemben frakciónak nem tekinthetjük. Kijelentjük továbbá, hogy a „Gömör Kishont” szerkesztőségétől épen az elvi álláspont folytán nem kaptunk megbízást arra, hogy az ünnepélyen a „Gömör-Kishont”-ot képviseljük. Jelenlétünknek tehát ily értelemben hivatalos színezetet tulajdonítani nem lehet, mivel az jóformán a pusztá véletlen következménye volt.

Rimaszombat, 1892. nov. 22.

Dr. Veres Samu.  
Papp László.

### Helybeli hírek.

**Helyreigazítás.** A gimn. ifjúság műkedvelői előadásáról szóló tudósításunkból szedői figyelmetlenség folytán a Zachar Mariska k. a. játékát méltányló rész kimaradt. Midőn e tévedés felett legmélyebb sajnálatunkat fejezzük ki, nem mulaszthatjuk el utólag konstatálni, hogy abban a diszes női koszoruban, mely a műkedvelő személyzetet díszíté, Zachar Mariska k. a. méltó és előkelő helyet foglalt el; ügyes és eleven temperamentummal játszta Kőrösné szerepét s a közönség köréből elismerésül kapott virágcsokrokat a szó teljes értelmében megérdemelte. Referensünk a mily szívesen pótolja e hibáján kívül történt tévedést, ép oly szíves elnézést kér.

**Katonai szemle.** A VI. tüzérdandár ujonnan kinevezett parancsnoka: lovag Kellner Ferdinánd ezredes — ki a nyugalomba vonult Sponer dandárparancsnok utódja — f. hó 23-ikán szerdán este felé Kaszáról városunkba érkezett. A helybeli tüzérfőosztály tisztikara rokonszenvesen fogadta az új parancsnokot, ki holnap csütörtökön délelőtt szemlét tart tüzereink felett.

**Sulyos csapás** érte Szabó József mészáros érdemes polgártársunkat: egy éves kis leánykája Margit f. hó 22-én párnapi sulyos szenvedés után az itt uralkodó vörhenyben meghalt. A megszorodott szülőknek enyhítse fájdalmát a széles körökben nyilvánuló részvét.

**Nekrológ.** Hankisz Ele a rimamurány-salgótarjáni vasműrésznévtársaság nyugalmazott számvevője Rimaszombatban f. hó 17-én 67 éves korában jobblétre szenderült. A boldogult mint 48-as honvéd Bém alatt Erdélyben végig küzdött ama esatákat, melyek hirt és dicsőséget szereztek a magyar fegyvereknek. A gömörmegyei magyar közművelődési egyesület is egy buzgó tagját vesztette el a boldogultban. — Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: özvegy Hankisz Róza mint neje, Gizella és Pál mint gyermekei a többi rokonok és nagyszámú ismerősök nevében szomorodott szívvel jelentik feledhetlen férjének, illetőleg forrón szeretett atyjának Hankisz Edének f. hó 17-én 67 éves korában hosszúságos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 19-én déltán 3 órakor fognak az ág. evang. egyház szertartásai szerint a városi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke lengjen porai felett!

**Közgyűlés.** A rimaszombati izraelita hitközség f. évi november 20-án, tanácstermében közgyűlést tartott, melynek egyedüli jelentékeny tárgya volt, a számvizsgáló bizottság jelentése a hitközségi számadások megvizsgálásáról. Weisz Károly elnök 3 órakor a közgyűlést megnyitván, mindenekelőtt a mult gyűlés jegyzőkönyve hitelesített. Ezután felolvastatott a számvizsgáló bizottság jelentése, mely szerint a hitközségi számadásokat megvizsgálván, azokat teljes rendben találta. Ezen jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette, mely a minden egyes tagnak megküldött vagyommérlegből mindenki meggyőződött a hitközség ügyeinek és vagyonának rendes és lelkiismeretes vezetéséről, miért is a közgyűlés az etnikuságnek a felmentvényt megadta. Több apróbb ügy elintézése s a számvizsgáló bizottság megválasztása után a közgyűlés 4 1/2 órakor véget ért.

**A községi tűzfeckendők próbája.** A soproni Seltenhofer cég a megye községei részére megrendelt tűzfeckendőket már ide szállította s f. hó 21-én délelőtt kellett volna végbemenni a feckendők hivatalos vizsgálatának. Egy esomé tüszölt ki is vonult 24 feckendővel a Rima partjára, azonban a megye részéről a vizsgálatra kiküldött bizottság nem jött el, s a vizsgálat megejtését f. hó 24-ikére halasztották.



**Színészek Rimaszombatban.** Bátorosy Endre jól szervezett színtársulatával f. hó 22-én városunkba érkezett és előadásai sorozatát f. hó 23-án egy sikerült alkalmi prólóval, melynek szerzőjében Kunhegyi Miklóst, a társulat tehetséges fiatal titkárát sejtjük, továbbá a „Kánári herezegnő” című operettel kezdte meg. Az előadásról — lapunk zárta miatt — részletesen nem referálhatunk, ki kell azonban emelnünk, hogy a társulat az öt megelőző jó hírnevet az első előadás alkalmával teljesen igazolta, f. hó 24-én a „Márványhölgyek”, 26-án „A diurnista”, 27-én „Köszö Jutka”, 29-én „Szegény Jonathan”, 30-án pedig a „Vasgyáros” kerülnek színre. Szívesen felhívjuk műpártoló közönségünk figyelmét a derék társulat élvezetesnek ígérkező előadásaira.

**Érdekes vadászlóvágást** rendezett folyó hó 19-én a helybeli katonai tisztikar néhány sportkedvelővel együtt. Az ugynevezett „Schnitzl-Jagd” abban áll, hogy a vadat jelképező lovas messzire szágul, utjában papírszeletek elszórásával jelezve az irányt, amerre halad, egy helyen aztán megvonul. Mikor a társaság közeledik, buvóhelyéről előtörtet s jelzi a „hallali”-t. Megindul a hajszs a legügyesebb lovas elfogja az üldözöttet s birtokába veszi a vállára kötött róka farkat: a babért. — Ilyenféle társas vadászlóvágást rendeztek a tisztek: Pessina Miksa, Kristin Rezső, Hommel Antal, Straner Jenő főhadnagyok, Einsiedler Gusztáv, Bauer József, Edvy István, Görög György hadnagyok; az urak közül: Fáy István, Hámos Aladár és Farkas Zoltán földbirtokosok vettek részt. A vadászlóvágásnak czélja nem csupán a kellemes szórakozás volt, hanem az is, hogy a testedző sport művelése által a katonatiszt- és a civil-urak közötti érintkezés minél gyakoribbá és bensőbbé tétessék; czélját képezte még az is, hogy a terep előnyeinek teljes kiismerése és kihasználása mellett a lovaslók ügyessége lehetőleg érvényesíthessék s a lovak ilyen nagyszabású munkakifejtés dacára is olyan jó kondícióban érjenek a hallalhoz, hogy még jókora utat befuthassanak. Mindenesetre teljes elismerés illeti az eszme megpendítőjét s a tisztikart a társaság kibővítéseért, melyvel alkalmat szolgáltat arra, hogy a sport e fajának művelői igazán kellemesen szórakozzanak. Maga a vadászlóvágás lefolyása az volt, hogy Pessina főhadnagy, ki az üzendő szarvas jelképében kelt utra, a társaság indulása előtt a vásártérre keresztül a korlátokat merészen átgugratva indult, s áthaladva a Rimán, jobbra fordult a Pendeles pusztára, hol egy újabb akadályon átgugratva, egy gyakorlott és kitünő lovas biztosságával két mesteres árok-akadályon keresztülhaladt, utjában az irányt papírszeletekkel jelezte s az erdőben egy vastag tölgy mellett megvonult. A díszes társaság — megannyi kitünő lovas — közben elindult s ugyanazon akadályok leküzdése mellett mintegy 150 lépésnyire megközelítették a főhadnagyot, ki ekkor hirtelen előtört, s merészen neki-vágatott az erdőnek, majd egy lejtős tarlón átszágulott, miáltal a társaság teljes kitarással hatalmas futamban követte a kitünő lovas. A talaj egy helyen különösen sáros volt, s a Fáy István lova egy fordulónál megcsúszott s lovasával együtt elbukott; baj azonban nem történt s csupán ez az egy malheurös incidens fordult elő az izgalmasan érdekes vadászlóvágáson, mely azzal ért véget, hogy a társaságból hirtelen kivált Farkas Zoltán és Straner Jenő, s előbbi a társaság lelkes örömrivalgása között elfogta a főhadnagyot; Pessinát. — A társaság aztán kedélyes áldomásra gyűlt össze a Rózsa éttermében. Velük együtt őszintén ohajtjuk, hogy hasonló érdekes, testedző és szórakoztató lovasjátékok, melyek a civil és katonatiszt urak közötti kapesot mindinkább megerősítik, minél gyakoribban és minél szélesebb körben rendeztessenek.

**Boldog város!** Ki hinné, hogy ez a miénk? Pedig hát úgy van! Boldogságunk frappans bizonyítéka köztisztaságunk tuitengése. Az utcáseprők igazi felmagasztaltatást érdemelnek, nemcsak azért, mert az összeseprett szemetet ott hagyják az utcán, hogy az szétszórva újra meg újra seprűjük alá kerüljön, hanem azért is, mert bölcs észszel a feltalálás dicsőségére törnek. Ilyen legújabb találmányuk, hogy pénteken délután söprök a sétatert és a legnagyobb forgalmu utcákat, csaképen hogy a másnapi hetivásár munkájukat tönkretegye. Nem ártana talán, ha illetékes helyről nyernének egy kis instructiót! (Beküldetett)

**A nagyhid-utcai kísérlet** még most is kísért. Mint egyesek beszélik hetenként kétszer: kedden és pénteken buvik ki rejett odújából. Tűzet ugyan nem okád, láncot sem szörget, mint a kísértetnek öltözött jolsvai eszmadia. Ez megelőzszik a kopogással, dörömböléssel és gyors egymásutánban folytatott kódobással. Csak midőn az idő éjféltre jár, akkor visz véghez nagyobb patáliát, mely csakugyan érdemessé teszi a kísértet névre. Mint-hogy mindig egy helyütt s egy leány körül settenkedik, azt lehet fölteni, hogy a tisztes kísértet vagy titkos imádója a hajthatlan konyha drabantnak, vagy pedig nem egyéb mint egy hitvány lelkű spekulans, ki olesó áron szeretne birtokába jutni az eladóvá tett Vitális-féle házának.

**Mayor Ede fogorvos.** Dr. Kemény losonezi orvos társa f. hó 20-ikán néhány napi tartózkodásra ismét városunkba érkezett s a „Három Rózsa” szállodában a közönség rendelkezésére áll. Mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

### Vármegyei ujdonságok.

**Fényes esküvő** volt f. hó 22-én Gesztetén, hol Putnok Mór országgyűlési képviselő, megyei ifjúságunk egyik legelőkelőbb alakja és a bájos Károlyi Sarolta esküdtek egymásnak örök hűséget. Az esketési szertartást Telgarecz Lipót gesztetei plebános végezte, s érzelmetjes beszédet intézett az ifjú párhoz. Az esküvőt a menyasszony gyászára való tekintettel egészen családias jellegű lakoma követte, melyen a fiatal pár boldogságáért Ebeczky Elek ékes szavak kísérel-

tében emelt poharat. A Károlyi család fenkölt gondolkodásának egyik nemes megnyilatkozása volt az a felköszöntő, melyet a menyasszony nagybátyja: Károlyi László valóságos belső titkos tanácsos, nyug. udv. alkanczellár mondott, köszönését fejezve ki Dieterich Berta urhölgynek, a bájos menyasszony szeretett nevelőnőjének, ki lelkiismeretes gondossággal s odaadó buzgalommal fáradozott évek során át a menyasszony lelki művelésén és fényes eredménynyel pótolta a nyilvános tanítványokat, valamint az édesanyai gondoskodást is. A lakoma után a fiatal pár Budapestre utazott.

**Halálozas.** Vettük a következő gyászjelentést: Záhonyi János és neje holiesi Holjes Jusztin, gyermekeik Aladárka és Cornellike nevében is, a fájdalomtól megtörtten jelentik kedves kis leányuk és testvérük Millikének 1892. évi november hó 19-én reggeli 7 órakor, 3 éves korában történt váratlan elhunytát. E kedves kis halott hült tetemei, folyó évi november hó 20-ik napján délután 4 órakor fognak a róm. kath. nyaszent-egyház szertartása szerint, a sajógömöri sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat Harkáson folyó hó 21-én fog az egek urának bemutatattatni. Az örök világosság fényeskedjék neki!

**Lelkészi értekezlet.** Szentpétery Sámuel pelsőezi ev. ref. lelkész tollából nemrég egy hírlapi közlemény jelent meg, mely a „halottak estjének” megünneplését az összes ker. egyházakra, tehát a protestáns egyházakra is kiterjeszteni óhajta. Az ev. ref. papság körében a javaslat visszatetszést szült. Csabay Pál értekezleti elők — felsőbb helyről jött figyelmeztetés folytán is — egy körlevelet bocsátott ki, melyben a megyei ev. ref. papságot f. hó 14-ére Tornallyára gyűlésre hívta össze. Az értekezlet tiltakozott a „halottak napjára” megünneplése ellen, s tiltakozását úgy az egyházi lapoknak, mint a Szentpétery cikket közlő lapnak is megküldte.

**Vasuti pályaházak kibővítése.** A megyei közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén a vasuti forgalom szempontjából nem csekély jelentőségű indítványt tett közzé Hevessy Bertalan. Emlékeztetve a bizottságot arra, hogy néhai Baross Gábor a feledi, rimaszombati és tornallyai vasuti pályaházak kibővítését az 1893-ik év folyamára ígérte. Miután azonban miniszterváltozás történt, indítványozza, hogy az új kereskedelemügyi miniszter figyelmébe ajánlássék hivatalbeli elődje ígérete, s az említett pályaházak kibővítése minél előbb foganatba vétessék. Az indítványhoz a jelenvoltak készséggel járultak hozzá.

**Követésre méltó példa.** A gaesalki ág. ev. tanító tevékenysége nemcsak a gondjaira bízott gyermekek oktatására, hanem a lakosság erkölcsi érztületének, hazafias szellemének fejlesztésére is kiterjed. Ezt igazolja a nevezett tanító által létesített s népszerű felolvasásokkal egybekötött dalkör, melynek működése kétségbevonhatatlanul jótékony hatást fog gyakorolni a nép erkölcsi s hazafias érztületére. Midőn tehát nevezett tanítót ez új működési terén üdvözöljük, egyuttal kifejezzük azon óhajunkat, hogy a most megkezdett uton tovább haladni erkölcsi kötelességének tartsa. Nemes buzgalma közepette, ha fogja tapasztalni, hogy a népben a közhasznú intézmények iránti érdeklődés kezd fejlődni, alkalmilag megpendítheti a „Szövetkezés” eszméjét, melynek megtestesülése a lakosság anyagi viszonyaira áldásos hatással lenne.

**Műkedvelői előadás Osgyánban.** Osgyán derék magyar népe buzgón fáradozik azon, hogy iskoláját az újabb népnevelési követelményeknek teljesen megfelelő módon berendezze. E czéljának elérésére nem régiben felolvasó estélyt tartott, most pedig tervbe vette egy műkedvelői előadás rendezését. Az érettebb és előrehaladottabb ifjúság egy népszínművet szándékozik betanulni s e czélból megkereste a helybeli műkedvelő társaság egyik rendezőjét, hogy czéljuk elérésében segédkezet nyújtson. Az osgyáni előadás, ha sikerülni fog, mindenesetre érdekes lesz s a magyar nép kulturtörténetében páratlanul fog állani.

**Szökött katoná** Teichner László rozsnyói illetőségű honvédujonez e hó 13-án Jólsvárról a zászlóaljtló megszökött, de nem sokáig élvezhette aranyos szabadságát, mert e hó 16-án sikerült a rosz multú szökevényt a rozsnyói rendőrségnek elfognia. Másnap visszakísérték Jólsvára.

**Vasuti baleset.** A Feledről—Fülel felé haladó személyvonat f. hó 19-én este fél 6 órakor Szabó János balogfalvi lakos vasuti munkásnak jobb kezét elvágta. A munkából a vágányok mentén hazafelé haladó ember nem vette észre a meglehetősen gyorsan közeledő vonatot, s mikor előle ki akart térni, elsiklott jobb karja a vágányra került s ezt a gép összezúzta, úgy hogy a helybeli kórházban karját amputálni kellett.

**A turesoki iskolára** vonatkozó közleményünk tárgyában Krausz János tollából újabb nyilatkozatot vettünk, melyben félreértésnek tulajdonítja Pál Bélának lapunk f. é. 48-ik számában megjelent nyilatkozatát. „Félreértés — ugymond a levélíró, — hogy én arról panaszkodtam, hogy turesoki tanítói működésem, a Fáy-féle 135 frtos jutalommal Mánczos József vashegyi tanítónak lett érdemeül betudva, és hogy kijelentettem hogy Turesokon az elmúlt három éven keresztül nem Mánczos József, de én működtem eredménynyel. Midőn én felvilágosító nyilatkozatom közlése iránt kértem a tek. Szerkesztő urat, tettem azt azért, mert azt hittem, tévedésből lett Turesok megemlítve, és a ki a viszonyokat nem ismeri, azt hitte volna, hogy én vagy nem akartam, vagy nem voltam képes ott a magyar nyelvet tanítani. P. B. ur maga is elismeri, hogy én Turesokon három évig eredménynyel működtem. Hogy az előző évben Mánczos József ur a turesoki tanulókat III—VI. osztályát fent a Vashegyen tanította, az azért volt; mert a nagytekintetű társulat

sok költséggel két palotaszerű s taneszközökkel bőven ellátott tantermet épített; de a vashegyi két tanító vezetése alá kevés lévén a tanulók száma, kivitte, hogy Szirk és Turesok községekből a III—VI. osztálybeli tanulók feljárjanak a vashegyre, mit az egyházhívek, a szülők el-leneztek, sőt a Nagytisztelű ág. h. ev. gömöri esp. elébe is felfolyamodtak ez ellen, állítván miszerint nekik képesített tanítók lévén, kiknek működésével tökéletesen meg vannak elégedve és a következő két évben a turesoki iskolások mind otthon általam tanitattak. Midőn ezt fel-hoztam, úgy hiszem Mánczos J. ellen semmit sem vétettem, annál kevésbbé panaszkodtam. És hogy hivatásomnak s kötelességemnek lehetőleg eleget tenni igyekeztem, tanúsága, hogy a Nagytekintetű R.M.S.T. társulat részéről évenként 220 frt jutalomba részesülni szerencsés voltam.” Krausz János, ev. tanító.

### Vegyes hírek.

**Előléptetés.** Mint értesülünk, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter Findura Imre számvizsgálót, városunk szülöttét, a jeles tollu publicistát, ki lapunkat is többször kereste fel dolgozataival, a magyar királyi statisztikai hivatalhoz könyvtárnokká nevezte ki. Gratulálunk a jól megérdemelt előléptetéshez.

**Tompa-szobor Sárospatakon.** A sárospataki magyar irodalmi társulat elhatározta, hogy a főiskolai kertben Tompának szobrot állít, melynek létesítését minden lehető eszközzel munkálni fogja. E czélból e hó 26-án egy széleskörű felolvasó zeneestélyt rendez. Még megérjük, hogy e mozgalom is hamarabb célzt ér, mint megyénk hasonezélú de szélesebb medret még mindedig ázni nem tudó törekrése. Ideje volna már végre valahára e megye minden igaz fiának felkarolni a Tompa-szobor eszméjét, s az erre alkalmas téli időszakban megyénk városaiban és falvaiban egyaránt rendezni e czéla felolvasó-zene-műestélyeket, avagy násnemű, sikerrel biztató összejöveteleket, esetleg mulatságokat. Ajánljuk közönségünk figyelmébe!

**Kritikus napok** 1893-ban. Falb a híres vészmadár a következő napokat jósolja kritikusoknak 1893-ban: Elsőrendűek február 16. márczius 18, április 16. (ez a legveszedelmesebb), május 15, szept. 10. és 25, okt. 25. és nov. 23. Másodrendű kritikus nap lesz 1893-ban 10, harmadrendű 6, összesen lesz 24 kritikus nap, ami ha beteljesedik, cseppet sem lesz kellemes azoknak, kik anynyira félnek a világ végétől.

### Piaczi árak

	Métermázsánként	Hektoliterenkint
Tiszta buza . . . . .	7.10— 7.20	5.50— 5.70
Feles buza . . . . .	5.80— 6.00	4.60— 4.70
Rozs . . . . .	5.80— 6.00	4.60— 4.70
Árpa . . . . .	6.40— 6.50	3.85— 3.95
Zab . . . . .	4.80— 5.00	1.95— 2.00
Kukoricza . . . . .	5.00— 5.50	3.40— 3.50
Bükköny . . . . .	0.00— 0.00	0.00— 0.00
Krumpli . . . . .	0.00— 0.00	1.25— 1.30
Köles . . . . .	9.00— 10.00	7.50— 8.35
Széna kötve . . . . .	1.80— 0.00	0.00— 0.00
Takarmány szalma . . . . .	0.80— 0.00	0.00— 0.00
Alom-szalma . . . . .	0.80— 0.00	0.00— 0.00
Zsupszalma . . . . .	0.90— 0.00	0.00— 0.00

Felelős szerkesztő: **Lőrinczy György.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

### Nyilt-tér.)\*

#### Ez is egy „Geschäft”

A helybeli izraelita hitközség néhány vagyonosabb tagja, — kik a hitközségi előjáróság testületét képezik, — annyira fenhéjázó, hogy hosszú évek során át a rimaszombati izraelita imaház legértékesebb ülhelyeit díjtalanul használják, míg a többi hitközségi tagok — még a legszegényebbe is — tizenöt forintig terjedő összeget fizet egy-egy ülhelyért.

Most e fentebb említett előjárósági tagok az Eddigi „Geschäft”-jüke még értékesebbé tenni óhajtnak, mennyiben megengedett s tiltott eszközökkel oda hatni igyekeznek, hogy eddigelé általuk díjtalanul birtokolt ülhely telekkönyvileg is — érte a tulajdonjogot — örökre nevükre bejegyeztessék, úgy, hogy e jog utódjaikra is szálljon? Hogy a rimaszombati izraelita hitközség 11000 frtal adós, hogy egy része a hitközségi épületnek dűledező félben javítást igényel, és hogy az imaházi ülhelyeknek bérletéből befolyó bér a hitközség főjöveldelmét képezi; ezen urakat legkevésbbé sem ingatja meg szándékukban, és oly kapzsiaknak mutatkoznak, hogy egy olyan imahelyért, mely a hitközségnek évente 25 frt bért jöveldelmezne, végkielégítékpen egyszer s min’önkorra 30 frt o. é., azaz harmincz forintot fizetni ajánlkoznak! Nem-e szép „Geschäft” ez?

Kérdés, vajlon hazai törvényeink az ily üzérkedést megengedhet-e vagy nem? nagyon kérdéses!

Egy hitközségi tag.

\*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

## Magán-hirdetések.

### 8 kapár

igen jó anyaméhe — kitelelésre alkalmas — közöttük két kaptár Zirzon-féle, valamint minden hozzá tartozó eszköz is, jutányos áron eladó. — Értekezhetni lehet Rimaszombatban a tulajdonos **Kondek Józseffel.**



# E lap kiadója

megvételre keres egy közép birtokot, első sorban Gömör-vármegyében. — Az ajánlatok Budapestre (I. Döbrentei-utca 6. szám) küldendők.

## Fogorvos

**MAYER EDE** american Dentist Dr. of. Dental Surgery folyó november hó 26-áig Rimaszombatban a „Három Rózsa“ szálloda 1-ső számú szobájában működik.

# TISZTA VÉR

az egészség! 11—\*

Titkos betegségek, kiütések, halvány-ság, általános fáradtság, gyengeség: mindezt eltűnik, ha a vér egészséges! Gyógymódunk alkalmazása mellett kezünk a gyökeres gyógyulásról. Kérdezősködő levelekhez levélbélyeg csatolandó.

„Office Sanitas“, Paris  
30, Faubourg Montmartre

## Hírdeimény.

Ratkó város tulajdonát képező vendéglő, rózsza, prózsza és városház alatti koresma-helyiségek melléképületeikkel együtt folyó évi december hó 15-én d. e. 9 órakor Ratkón a városházán tartandó nyilvános árverésen 1893. január 1-től számítandó három évre bérbe adatnak.

Zárt ajánlatok az árverés megkezdéseig elfogadtnak.

Árverési feltételek a városi előjárásnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ratkón, 1892. november 21.

1—2 **Faluba András**, vsi főbíró.

## Hirdetmény.

Tiszolcz nagyközség és ág. ev. egyház tulajdonát képező nagy vendéglő, Ó-vám, Zlemanecz, alsó-koresma és a vasut mellett lévő vasgyári Psota nevű koresmaépületek a folyó 1892-ik év november hó 28-ik napján délelőtti 9 órakor Tiszolcz nagyközség házában nyilvános árlejtés alá bocsájtatnak.

A bérleti határidő 1893-ik év jan. hó 1-től 1895-ik év december hó 31-ig terjedő három évig tart.

Zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdéseig elfogadtnak.

Tiszolcz, 1892. november 16.

A községi előjáróság.

# ESKÓR

(epilepsia) 11—\*

visszaesés nélkül gyógyítható. Ezer és ezer bizonyítvány tanúsítja a tudomány ezen bámulatos diadalát. A betegségről szóló kimerítő leírások, levélbélyegek kapcsán a következő címre intézendők:

„Office Sanitas“, Paris  
30, Faubourg Montmartre.

## Karácsonyi és ujévi tárgyak kiállítása.

Ne mulassza el senki

mielőtt téli árukban, különösen szücs-árakban és Jäger-ruhákban, harisnyokban, keztyűkben bevásárlását eszközözi,

# LÖFKOVICS LIPÓT

főtéren levő áruraktárát megtekinteni, hol ezen áruk roppant nagy választékban és a legutányosabban kaphatók.

## OCCASIO.

400 darab férfi kalap különböző kivitelben, minden lehető szín- és formában, mélyen leszállított áron	75 krtól kezdve.
160 darab női Valerie-flanel blúz	à 1 frt 20 kr.
100 darab női alsó nadrág	à 75 kr.
150 darab női barchet alsó szoknya	à 85 kr.
100 darab női Valerie-flanel szoknya	à 1 frt 10 kr.

### Szücs-árak minden árban:

500 darab muff minden színben	75 krtól.
200 darab női sapka	1 frt 20 krtól kezdve.
100 darab női gallér	90 krtól kezdve.
80 darab boa	2 frtól kezdve.
30 darab fehér és szürke boa	à 3 frt.
100 darab gyermek téli köpeny roppant olcsó árban.	
600 darab női felnőtt hosszú és rövid.	
300 darab férfi Jäger-ing	à 85 krtól.
200 darab férfi Jäger-nadrág	à 85 kr.

### Czipék minden árhoz.

Gyermek-ruhákban — barchet-szövet- vagy trikóból — óriási választék és roppant olcsó árak.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Karácsonyi és ujévi tárgyak kiállítása

## Hirdetmény.

Jolsva r. t. város tulajdonát képező „Korona“ nagy vendéglő, „Zöldfa“, „Fillér“ és a városház alatti koresma épületek, valamint a fürdőkerti helyiség melléképületeikkel együtt Jolsván folyó évi december hó 6-án reggeli 9 órakor a városházán tartandó nyilvános árverésen egy esetleg három évre hasznóbérbe adatnak.

Zárt ajánlatok az árverés megkezdéseig elfogadtnak.

Árverési feltételek a polgármesteri hivatalnál hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Jolsván, 1892. évi november hó 18-án tartott tanácsulésból.

**Bazilidesz Gusztáv**, polgármester.

Legjobb óvszer

## kolera ellen

az én ugynevezett

## karpáti borovicskám.

3½ literes fonott üveg-kosárban 3 forint,  
1 ládika 3 literes üveggel 2 frt 80 kr.  
portomentes küldéssel

**Christmann L. E.**

szepességi különlegességek  
szétküldési üzlete

Szepes-Őr-Mihályon, (u. p. Sztrázsa.)

# FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödeje Kassán, Eperjesi-ut 6. szám.

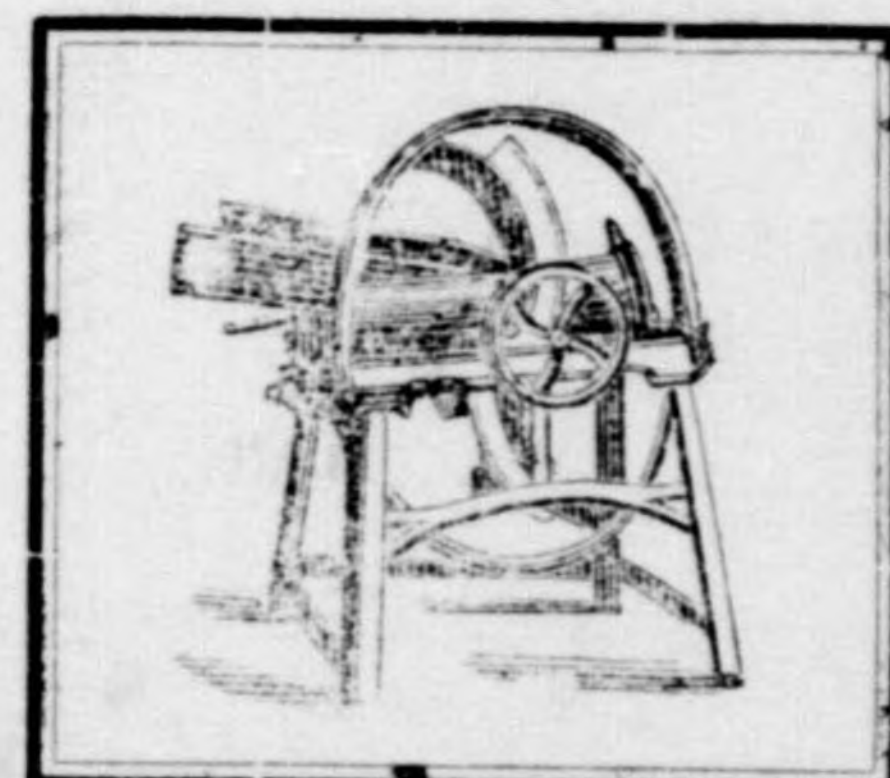
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával észszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető és szorvavető gépeket,  
Szeeskavágókat, kézi vagy járgány hajtásra,  
Répavágókat és teageri morzsolókat,  
Olajsajtókat és olajmag-pörkölőket,  
Őrlő- és daráló-malmoakat.

Továbbá mindennemű

szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat,  
szeszgyár-berendezéseket stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képesek, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.





## Közgazdaság.

## A mezei egerek nagy csapást okozó fellépései Thessaliában s az ellenük való sikeres védekezés a bacillus typhi-murium segítségével.

LOEFFLER F. tanártól.

(Folytatás.)

A környékből aztán előkerültek a katonák által értesített és a kenyérszelést illető utasítással ellátott parasztsók s mindnyájan a központi helyen gyülekeztek össze, mindenik annyi kenyeret hozott kosarába, a mennyi az általa művelt terület elültetésére elegendő vala. Egyik a másik után lépett az üsthöz és beöntötte kosara tartalmát a folyadékba. A kenyér darabok alámerültek, és miután jól teleítették magokat a folyadékkal, kiszedegették azokat kézzel az üstből és visszatették a kosarakba. Hogy a parasztsók előtt beigazolvjuk a praeparált kenyérnek a juhokkal szemben való veszélytelenségét s eloszlassuk kifejezett aggodalmaikat, szemök láttára adtuk a gazdasági udvarban szerte szaladgáló állatoknak, tyukok, galambok, kutyák, sertések, lovak, szamarak, juhok, kecskének a bemártott kenyérből. Sőt az urak egy némelyike, a kik szétosztották a parasztsók között a kenyeret, szemök láttára ettek egy-egy darabot az inficiált kenyérből, hogy kézzel foghatólag bizonyítsák annak az emberekre nézve való veszélytelen voltát.

Mind ezen emberek és állatokon megejtett kísérletek, a mint én is erre vonatkozó kísérleteim után bizton reméltem, teljesen igazolták a bacillus veszélytelen voltát. A bacillus csak a házi és mezei egerek gyomrában okoz változást. A parasztsók aztán, midőn megértették, hogy miről van szó és miután gyakorlatilag be lettek tanítva arra, hogy miként kell eljárniok, elmentek s a katonáktól kísértetve, végbe vitték saját földjeiken a nekik ajánlott eljárást. Mi pedig különböző helyeken figyelő állásokat jelöltünk ki, a hol az ajánlott módot mi is alkalmazásba vettük, és pedig ép úgy művelt, mint ugar földeket szemeltünk ki e célra. Ilyen módon sikerült néhány nap alatt az egész larissai síkot, bemártott kenyérdarabokkal beszórni.

Néhány nap alatt felhasználtuk a tenyésztő folyadékot és a galócziás tiszta tenyészdeket. Módszerem köztudomásává létele után Larissa környékéről mindenfelől tödült hozzám a lakosság, hogy bemárthassa e célra készített kenyérszeleteit s magával vihesse szántóföldjeire. Ennél fogva új tenyészfolyadék előállításáról kelle gondoskodnunk. A Thessaliában készült tenyészdekek is nagyobb kísérletet tettek Valessino környékén az egérlukákkal teli szántóföldeken.

A mi már a módszerem által elézött gyakorlati eredményt illeti, erről a következőket jelenthetem: már néhány nap mulva mindenfelől jött a tudósítás, hogy a lyukakba hajított kenyér darabok eltűntek; miből teljes valószínűséggel következtethetünk, hogy azokat az egereket felemésztették. És ha következtetésünk nem esalt, akkor a kiesésben eszközölt kísérlet alapján kedvező eredményre számíthatunk. Épen ez irányban voltak eleitől fogva aggodalmaim. Valószínűnek látszott előttem, hogy az egerek a zöld vetés táplálék miatt nem igen fogják érinteni a esaléteket. Ez alapon tehát a módszerem szerinti védekezés idejéül az őszi és kora tavaszi ajánlom, vagyis azon időt, midőn a természet mostohán látja el táplálékkal az egereket. Thessaliában már rég elmúlt ez az idő. Az egész természet tavaszi teljében pompázott. A buza már félméternyi magasságot ért el. Annál kellemesebben érintett a tudósítás, hogy a kenyér darabok mindenütt, még a vetések között is eltűntek. Végérvényes eredményt természetesen 4 hét előtt nem igen vártam.

## T Á R C Z A.

## Gömör megye a Pallas Nagy Lexikonában.

Említve volt már e lap hasábjain, hogy hazánkban a hanyatló század legkimagaslóbb irodalmi eseménye a *Pallas nagy Lexikona*, melynek szerkesztésére a tudomány minden ágában a legkiválóbb szaktekintélyek vállalkoztak. Nemzeti szempontból a legnagyobb elismerés hangján kell üdvözölnünk ezt a nagy vállalatot, melyben a hazai viszonyok eddig még nem tapasztalt hűségű és terjedelemben tárgyaltak. Ez a legszebb érdeme a Nagy Lexikonnak, mely immár feleslegessé tesz minden hazai nyelven több jóakarattal, mint szakértelemmel összeállított encyklopédiát. Nem véve ki az *Athenaeumnak Acsády Ignác* által szerkesztett *Kis Lexikonát* sem, mely kétségkívül telve van szakavatott hazai vonatkozásokkal, de terjedelménél fogva természetesen messze hátramarad a Nagy Lexikon mögött.

Mint a széküldözött *mintakötet* mutatja a páratlan díszszel kiállított Nagy Lexikonban hazánk minden faluja, városa és megyéje megtalálja méltó leírását. A megyékről általában terjedelmes ismertetéseket közöl. Ha a mintakötet ben foglalt Abauj-Torna megye tárgyalását irányadóan vesszük, úgy látjuk, hogy az egyes megyékről nyújtandó ismeret a kényesebb igényeknek is megfelel. Hely, hegy, vízrajz (terképpel); czímer (illusztrálva); főbb termékek, ipar, kereskedés; lakosok szám, nyelv, nemzetiség és vallás tekintetében; oktatásügy; közigazgatás; had- és egészségügy; végül a megye rövid története, ime ennyi ismeret van egy megye neve alatt összehalmozva. Még talán egy kis ethnographia kellene, hogy a tárgyalás minden irányban kimerítő legyen. Azt hiszem azonban, hogy alak, nyelvjárás, szokás és viselet tekintetében felülbőbb népü megyéknél ez sem marad el.

Ime itt a mi megyénk. Kár volna, ha a *medvesalji palócokról* az u. n. *barkókról* megelégedne a Nagy Lexikon, kik bár a nagy *Palóczia* (Nógrád, Heves, Gömör m.) egyik kiegészítő részét képezik, de mégis némi különbség észlelhető köztük és teszem azt a *karancsalji palócok* közt. A palócokról különben, mi-ta a jó öreg, tudós *Balogh Sámuel* a *Tudományos Gyűjteményben* feljók fordítá a figyelmet, egy egész irodalom keletkezett, melynek megvan a maga aranyos elbeszélője (*Mikszáth Kálmán*), dalgyűjtő költője (*Nógrádi Pap Gyula*), analízáló nyelvészei (a Magyar Nyelvben *Albert János* stb.), sőt Rimaszombatt város is ismer még egy józú

azonban már 9 nap mulva is látható volt az eljárás hatása. A kormány által mellénk adott s minket utbaigazító Dr. Pampukissal és érdekelt fölbirtokosokkal felkerestük a határidő lejártával mindazon helyeket, a hol az urak biztosítása szerint módszerem kétségtelenül végrehajtották a parasztsók. Bakrenában, a hol 9 nap előtt tettünk kísérletet, 2—3 nap előtt már megszűnt az egérgusztítás. Ezt abból következtethetjük és pedig bizonyossággal, hogy az egérlukákban zöld sás már nem volt található. A mit még ott találtunk, az már régebbi hozadék volt. Aztán ujonnan nyitott egérlukákat sem találtunk már. Egyes helyeken betaposták a lyukakat látogatásom előtt való este, és pedig az én kívánságomra, és ezek közül másnap egyet sem találtunk nyitva. Döglött egereket, sokat találtak az emberek, de fájdalom nem őrizték meg vizsgálat végett számomra. Ép ezeket tapasztaltuk Nechali és Amarlarban. Kiástak néhány egérlukát, ezek közül a legtöbb teljesen üres volt; egyes helyeken döglött egérlukákat találtak, a melyek megvoltak harpadva. Más helyeken a lyukon kívül vagy a lyukba szó ulva találtak döglött egereket. Aztán találtak fél döglött egereket is, a melyek a lyukon kívül a napfényen mozogtak. Az a körülmény, hogy a lyukon kívül döglött és beteg egereket találtak fényes nappal, felvilágosítást nyújtott a felől, hogy a felnyitott egérlukákban igen ritka esetben voltak döglött egereket találtak. Mihelyest az egér megbetegedett, ugy látszik azonnal szükségét érezte a friss levegőnek. Kibújnak a lyukakból és furdákból s a számtalan egérgusztító madarak falták fel őket. Néhány döglött és féldöglött egereket Larissába vittünk és ott közelebbről megvizsgáltuk őket, és azok mindenike az egérgyűves kórboneztani tüneteit mutatta s szervezetében, nevezetesen pedig a lépben és a májban nagy mennyiségű bacillus volt található. Ez által tehát az egereknek bemártott kenyérről való megmérgeződése constatálva lett. Módszerem a gyakorlati alkalmazhatóság próbáját becsülettel kiállotta. Az én jelenlétére többé nem volt szükség Thessaliában, miért is módszerem további folytatását Athenében Dr. Pampukissal, Larissában Ambelikupisra bízhattam.

Az athenei kormánykudótt Dr. Pampukis egy sürgönyben, melyben az örvendetes eredményt tudatta. Asteriades, Larissa polgármestere, munkám sikere feletti örömeinek abban adott kifejezést, hogy lakomat adott tiszteletre. A lakonán jelenlevő főnök pedig Kleomenes hálás szavakban emlékezett meg új módszerem hasznoltáról. Anastasiades, az egérgusztító bizottság elnöke annyira meg volt győződve az eredményről, hogy sürgönyileg beszűntette a Marseilleben megrendelt nagy mennyiségű régi egérméreg további szállítását Thessaliába. A kormánybiztosok is beismerték őszintén módszerem sikeres voltát.

Visszatérünk tehát Athenébe. Személyesen értesítém Konstantinápolyos miniszterelnököt a kísérlet szerencsés kimeneteléről és hangsúlyoztam, hogy azt a módszert egész Thessaliában haladék nélkül végre kell hajtani. Kilátásba helyeztem, hogy a szép természetű egérlukákat módszerem gyors és általános alkalmazása mellett az egerek végmegsemmisítésétől meg lehet menteni, és kifejeztem abbéli ohajításomat, hogy a kormány ruházza fel teljehatalommal és megfelelő eszközökkel Pampulist Athenében, Ambelikupolist Larissában módszerem gyökeres keresztülvitelére. A miniszterelnök, valamint a miniszterium mezőgazdasági osztályának igazgatója Gernadius, a kormány nevében haláljukat fejezték ki előttem, hogy meghívásunknak engedve, módszerem Görögország javára Thessaliában szerencsésen keresztülvittem. Trikupis is, a ki különös figyelmére méltatta a thessaliai egér csapást és érdeklődött módszerem mibenléte, könnyű kivitele, olcsósága és hathatósága iránt, elismerte egy nála tett látogatásom alkalmával, hogy az

humorral anekdotázó palócot is. Hát így majd csak nem mennek feledésbe a mi barkóink sem.

Megyének tárgyalásánál kívánok még, hogy főleg ennek nagy arányú és fejlett ipara, megragadó természeti szépségei s egy világ bámulatára méltó természeti csodái, megillető figyelemben részesüljenek. S hogy részesülni is fognak, erre nézve garantia nekünk a mintakötet. Megyének egyik történelmi fontossága, s egyébként is nevezetes helyéről, *Ajnácskóról* a következőket írja:

„*Ajnácskő*, kis község (a Somogyi-féle Lexikonban mv.), Gömör m. cheyes volna tán a hivatalos elnevezést: Gömör és Kishont t. e. m. használni), rimaszécsi járásban (1891), 679 magy. lak. vasúti állomás, posta és táviróval. festői várromokkal. A környék kopárságát csak a szőlők enyhítik. Tőle néhány perczre fekvő széles völgyben szerény fürdő van, melynek egyik forrása kénés, égvényes, a másik kettő földes, vasas savanyuvíz. A fürdővendégek részére 33 lakshoz s 14 fürdőszoba, szerény, de látogatott kis fürdő. L. Pápai K. Ajnácskő és környéke (Turisták Lapja III. 163. 205 l.)

A vára, Rimaszombattól harmadfél, a nógrádme gyei Fülektől egy óra járásnyira fekszik. A rege a vár eredetét a honfoglalás korába viszi vissza s nevét Huba vezér nyilazó leányától, *Hajnácskától* származtatja. Régebbi irataink tényleg mindig *Hajnácskó* név alatt említik. Ajnácskő már 1554-ben török kézbe kerül, majd a köpenyforgatásairól híres Balassa Menyhért birtokába jut; 1619-ben Széchy György, Bethlen Gábor egyik vezére foglalja el, majd miután a felvidékről mindinkább közeledt a török, parancsnoka Hassán bég folygujta, s úgy vonul ki belőle, végleg rommá a szathmári lékekötés után lesz.”

Ily terjedelmesen még egy Lexikon sem irt *Ajnácskóról*, a mit eléggé dicsérni nem lehet. Remélhetőleg megyénk többi fontos helyei hasonló figyelemben részesüljenek. A Somogyi-féle Lexikon pl. semmit sem szól *Ajnácskó* történelmi nevezetességéről, az *Athenaeum* Kis Lexikona pedig csak azt említi, hogy régi vára bazalt sziklán épült.

Azonban a történelmi igazság érdekében szót kell emelnem a nagy Lexikon egynemely tévedései ellen. Már maga az kívánatosabb volna, hogy a távolság ne a bizonytalan órajárással méressék, hanem bizts. alapon, lehetőleg kilométerekre.

A vár történeténél a Nagy Lexikon nem említi forrását. Valószínűleg Mikszáth K. „*Magyarország lovagvárai regékben*” czímű műve, vagy a honnan Mikszáth

új kísérlet alkalmazásával nagy szolgálatot tettem Thessaliának és Görögországnak. Azon pár nap alatt, mit elutazásom előtt még Athenében töltöttem, újabb sürgönyök érkeztek Thessaliából, melyek mind kétségtelenübbé tették módszerem sikeres voltát. A görög sajtó kivétel nélkül elismerőleg és hálával szólt módszeremről. Gonnadius, a mezőgazdasági osztály igazgatója, valamint a kórtani intézet összes emberei, a kik teljes erejükkal segítettek az előkészületekben, a tisztelőinkre adott lakomákon a leghízelgőbb módon fejezték ki a kedvező eredmény feletti örömeiket.

Konstantinápolyon keresztül, tértünk haza. Alig hogy oda értünk sürgönyünk jött Anastasiades és Kyriakos uraktól, melyben arról értesítenek, hogy módszerem mind jobban sikerül, nagy számmal találnak döglött és fél döglött egereket s kifejezték haláljukat és szerencse kívánatukat.

Visszatérve Greifswaldba, soká nem kaptam tudósítást. A teljes siker, mint mendám, a kísérlet végrehajtása után csak hetek mulva következhetett be.

Május 26-án nagy meglepedésemre megjött az egérgusztító bizottság elnökének távira Larissából, mely ekképen hangzik:

„Az eredmény mindenütt kitünő, fogadja az ország halálját.” Anastasiades.

Május 28-án Ambelikupolistól kaptam levelet Volsból, melyből ezeket írom ki:

„Az ön módszere felette jónak bizonyult, fényes eredményt nyújtott; Valessinoban, hol kísérletet tettünk temérdek döglött egereket találtunk és nagy számmal találtunk olyanokat is, melyeknek a nyakszirtje volt megérgedve.”

Igy teljesültek ama remények, miket a bacillusokhoz, azoknak feltalálása alkalmával fűztem, nem hiába ismertem fel azoknak jelentőségét a minden évben most itt, majd amott jelentkező mezei egerek ellen. Az egér bacillus egy olyan mikroorganizmus, a mely ezt a veszedelemes állatot biztosan öli. A bacillust könnyen lehet alkalmazni, semmiféle állatnak nem árt az egereknél. Megfelel mindazon igényeknek, miket az egerek ellen való védekezésre szánt szertől várunk. Thessaliában sikerült először bakteriologiailag küzdeni és pedig sikerrel egy veszedelemes állat ellen. A bakteriologiai tudomány tehát ismét bebizonyította az ő hatalmas gyakorlati jelentőségét és ezzel együtt teljes jogosultságát s a melyet ép azért ápolni szent kötelességünk.

Greifswald, 1892. jun. 9.

Közl: *Ruszkay Gyula*.

A „Köztelek” köz- és mezőgazdasági szaklap f. hó 12-én megjelent számából vettük át az alábbi sorokat, melyek közgazdasági befejező közleményünk kiegészítésére méltán alkalmasak.

Az egér-károk Németországban s hazánkban.

Altalános a panasz, hogy az idei hosszú őszi alatt az egerek roppant módon elszaporodtak úgy Németország szántóföldjein, mint nálunk. De míg Németországban sikeresen védekeznek Löffler találmányával, addig nálunk az időváltozástól várjuk a vész orvoslását. Löffler találmánya Görögországban teljesen bevált, hogy azonban általánosan elterjedjen, szükséges a figyelmet széles körben felhívni rá, mint ez Németországban történik, hol már a gazdák különös tapasztalatokat közölnek a szaklapokban, melyek eddig Löffler figyelmét kikerülték. Így egy osepni gazda csak akkor ért el sikert, a bacillusos kenyér szeletekkel, ha azokat jó sűrűn hintette a megtámadott helyekre, mert Löffler ama tapasztalata, hogy az egerek egymást falják fel, nem egészen vált be a nagy gyakorlatban s

merített, mert, némi időrendi különbséget leszámítva, a két előadás egymással megegyezik. — Azonban az én forrásaim (*Gömör-Kishont megyék leírásai 16—17 l. Nagy J. Magyarország családai. Ghymes Forgách F. magyar története, és Thaly K. Archivum Rákóczyanum*) mást beszélnek. Ezek szerint Ajnácskő várának rövid története im ez:

Allapota a mohácsi vész előtt homályban van. Eredetét illetőleg a Mikszáth és Nagy Lexikon regéjén kívül még a „*Haj! nagy kö!*”-höz kötött monda is szerepel. A mohácsi vész után Parlaghy László budai kir. tisztartótól, s kunkapitánytól vette meg *Feledi L. Eustách*, ki korán elhalt. Kiskoru fia *Boldizsár* tatárfofogságba esett, mialatt gyámja *Sárközy Mihály* maga részére foglalja le a várat, s hiába perel vele *Feledy Boldizsár*. A perbe belekeveredik *Lorántffy Kristóf* is, ki neje (*Boldizsár* néne) után formál jussot a várhoz.

Eközben a török 1554. apr. 24. éjjelen Sárközy vizgázatlansága folytán a várat hatalmába keríti. A török kiűzetése után — *Boldizsár* mag nélkül halván el — *Lorántffy Kristóf* fia, *Péter* (putnoki kapitány), majd *Zsigmond* örökölték. Ennek halála után 2-ik neje *Horváth Anna* Pongrácz Mátyáshoz menvén nőül, ettől született fia részére foglalta le. De feltámadtak ellene, *Feledi Boldizsár* hűgának, *Annának* örököse, *Monay Borbála* s férje *Iványi Fekete György*. Ezeknek ítéltelet.

Ezalatt a török másodsor is elfoglalta a várat. Visszavette 1683-ban a vitéz *Vécsei Sándor*, *Feledi Anna* másik leányának *Margitnak* a férje. Utána — nem tudni hogyan — ismét a Feketék birtokába került, s ezeztől leányágon *Vay Álám*, II. Rákóczy Ferencz hirneves udvari marsallja kezéhez jutott, kitől a Vécseyek hasztalanul perelték. A Vayak, mig rommá nem lön, urai voltak a várnak.

Kiváncsian várjuk a Nagy Lexikon tartalmas, hazafias szellemű áthatott közleményeit, melynek főszerkesztője *Bokor József* egyetemi m. tanár, ismert philosophus semmi fáradságtól sem riad vissza, s mely orthographia tekintetében is maga egy megtestesült reform lesz, amennyben a régi etimologikus írásmóddal szakítva, a meghorosodott idegen szókat a kiejtés szerint írja le, s ekként a phonetizálásban akkora újításnak leend üttörője, melyet eddig a hírlapirodalomban igen, de a tudományban megkísérteni nem merészeltek.

Hiszünk, hogy a hol minden tudomány megtalálja a maga emberét, ott mindenik, s így megyénk monographiaja is fölleli a maga alapos íróját. S. Sz. J.



bizony az inféziálás nagyrészt közvetlenül a kenyérszele-  
letek útján történik, újonnan szervezett bakterológiai állomá-  
sunknak a most fellépett egérinvázió mellett kedvező  
alkalom s hálás tér nyílnék működésének kifejtésére a  
mezőgazdaság érdekében.

(Megyei gazdasági egyesületünk az eszme érdekében  
áldvös mozgalmat indíthatna meg. Szerk.)

## Levelezés.

Polonka, 1892. november 23.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A „Gömör” ezimű vegyes tartalmu hetilap f. hó  
20-án megjelent számában, a f. hó 16-án tartott közigaz-  
gatási erdészeti bizottság ülése tárgysorozatának különösen  
egy pontjával foglalkozik oly hanghordozással, hogy a  
közönség tájékoztatása érdekében kérem megjegyzéseim-  
nek beesés lapjában való közlését.

Azt mondja ugyanis a „Gömör” t. ezikkirója, hogy  
a közigazgatási erdészeti bizottság ülésén: „*Élénkebb rész-  
vét mellett aligha emelkedett volna határozat erőre a  
kir. földművelésügyi miniszteriumnak f. évi 44897. szá-  
mu rendeletével jóváhagyott oly javaslat, értjük a jövő  
1893. év január 1-jétől a községek terhére rendszeresít-  
endőnek és betöltendőnek kimondott 5 erdőőri állást.*”

Ez pedig úgy vagyok értesülve, hogy miután ez  
ügyben a tárgyalások már majdnem 3 éve hozódnak, a  
földművelésügyi m. kir. miniszterium a megye érdekelt  
közönségének ideig elfoglalt álláspontját egyszerűen elve-  
tette és az erdőtörvény 22. §-ának alapján, — mely így  
hangzik: „A 17. §-ban megnevezett erdőbirtokosok az  
erdők megőrzése végett elegendő számú szakvizsgázott  
erdőőröket is kötelesek tartani.” — Gömör-Kishont t. e.  
vármegye állami kezelésbe vett erdők birtokosait 5 szak-  
vizsgázott erdőőri állomás szervezésére kötelezte.

Az erdőtörvény 2. ide szóló §-a, u. m. a 25. és 27.  
pedig így szól: „A közigazgatási erdészeti bizottság a  
földművelésügyi m. kir. miniszterium által kiadott ren-  
deletket és utasításokat végrehajtja” és „a másodfokú és  
egyszersmind legfőbb erdőrendészeti hatóságot, az egész  
országra nézve, a földművelés-, ipar és kereskedelemügyi  
miniszter gyakorolja, ki a szükséges szabályrendeleteket  
és utasításokat, ezen törvény alapján adja ki.”

Ezek után tán fölösleges bővebben czáfolnom a  
fentnevezett cikkirő inszinuációit, mert a közigazgatási  
erdészeti bizottság csak végrehajtó és közvetítő egy  
vármegye közönsége és a földművelésügyi m. kir. ministe-  
rium között és a ligha nyomam valamit a latban vaj-  
jon élénkebb vagy nem élénkebb részvét mellett emelke-  
dik-e határozattá az erdőtörvény 22. §-ának végrehajtása  
a Rimaszombatban f. hó 16-án tartott közigazgatási er-  
dészeti bizottság ülésén, mert az erdőőri intéstitúó külö-  
nösen megyénkben igen szükséges, habár a közönség  
megterhelésével jár is.

Különb az hiszem, hogy ezikkirő maga is meg-  
van győződve az erdők fenntartásának nagy nemzetgaz-  
dasági fontosságáról és ezt szem elől nem tévesztve, nem  
igen boesátkozott volna oly problémák fejtegetésébe, me-  
lyek sem neki, sem nekem, de még az erdészeti közigaz-  
gatási bizottság hatáskörében sem tartoznak, miután az  
erdőtörvény végrehajtását illetőleg, mint a szakkezelt  
törvény fejt idézett mondata világosan bizonyítja, a leg-  
felsőbb fórum a földművelésügyi m. kir. miniszterium,  
az erdőtörvény 22. §-ának eleget teendő, Gömörmegye  
erdékelt közönségének elrendelte a szakvizsgázott erdők-  
örök alkalmazását; az ilyen aktuális kérdésen semmiféle  
cikk nem változtathat.

Ezeknek közreboesátását még egyszer kérve, marad-  
tam szerkesztő urnak kiváló tisztelettel híve

Civis Romanus.

## Törvénytörési esernök.

Ne fogyott volna csak el a puskaporunk! Ezen

a történelmi nevezetességre vergődött szavakkal vezette  
vissza id. Porteleki József a nagyidai pháraók méltó ivadé-  
kait, a messze földön híres Porteleki nemzetség vitéz  
tagjait a folyó év tavaszának egyik verőfényes délutánján  
a Baracza környékén nem kevésbé híres Lovas-nemzet-  
ség ellen intézett heves támadásból. De hogy elejéről  
kezdjem a dolgot, úgy történt ez a Portelekiekre követ-  
kezményében emlékeztetéssé vált történet, hogy a Lovas  
család egyik érdemes tagja látogatást tett a Portelekiek  
házában. Ott szíves látásban részesült s hogy a kedv  
annál nagyobb legyen, egy kis kedélyvidámitó italról is  
gondoskodtak. Járt a pálinkás „egyes” szájról-szájra s  
minél sürűbben járt, annál nagyobb lett a hatása is.  
Egyszer csak beszéd közben a vendég Lovas Ádám, bi-  
zonyára megfelelőképpen a gazdának tartozó tiszteletéről,  
olyasmit talált száján kiszalasztani, a mi általános nem-  
tetszést idézett elő. Nem is hagyták abban a dolgot;  
kérdőre vonták a vendéget, szót szó követett, majd aztán  
a tett mezejére léptek s a Lovas-nemzetség nem utolsó  
tagja minden védekezése dacára is kezdett fatális hely-  
zetbe jutni. Ámde nem azért ácsorgott közelében, a  
Lovas-család egyik legfiatalabb reményteljes sarja, a ki  
látva bátyjának szorongatott állapotát, haza rohant és a  
familiát segítségére hívta fel. Nem is késtek a gyors  
Lovasok, s egy percz alatt a helyszínén teremve, testvé-  
rük védelmére keltek; minek folytán a két nevezetes  
nemzetség közt esakhamar oly dulakodás és verekedés  
fejlődött ki, a mely bátran beillett volna egy középkori,  
Uchatius és Manlicher rélküli kisebbszériu hareznek is.  
Ennek az eredménye aztán az lett, hogy a Lovasoknak  
sikerült is szorongatott bátyjukat megszabadítani s a  
harezből minden komolyabb következmények nélkül mag-  
gukkal vinni. „De nem addig ám az!” Kialtotta a leg-  
idősb Porteleki, „nem viszik el szárazon a házunkon  
elkövetett csufaságot; rajta, utánuk.” És botokkal s fokossal  
fellegyverkezve utána iramodtak a Lovasoknak, kik azalatt  
tanájukra érve, a fenyegető veszély előérzetében lakásuk  
ajtáját elbarrikádozták s úgy várták a történendőket.  
Nem sokáig kellett várniok. A Portelekiek hős ivadékaiknak  
félelmetes csapata esakhamar megjelent a vár — akarom  
mondani — a gunyhó előtt s dörgetni kezdték a bezárt  
ajtót, az azonban jó erős tölgyfából lévén, nem engedett,  
no meg azért sem, mert belülről is hatalmasan támo-  
gatták. Minden áron beakartak törni, de hiába, sikertelen  
volt törekvésük. E fölötti bosszújukban aztán az ablako-  
kat zúzták be s látva, hogy az uton esillogó fegyverzetű

emberék közelednek, retrádatárfuvatott a vezér Porteleki,  
azzal vigasztalva vitéz nemzetségbelieit, hogy „hej majd  
adunk volna mi nekik, ha bot helyett, puskaporunk lett  
volna.” Bizonyára nagy-idai hős elődjük mondását akarta  
utánozni. Nem is lett volna a esete-pateból semmi, ha  
az ablakok betörése elmarad vagy ha már megtörtént,  
a Portelekiek azt mással eserélték volna fel; de nem  
tehették, mert nem volt hozzá pénz. Azért hát a bíróság  
elő került a dolog s a mult hét egyik napján magánlak-  
sértés miatt ültek törvényt a Po. teleki-nemzetség szép-  
számú tagjai fölött és őket minden képzelhető tagadás  
daczára fejenként nyolcz-nyolcz napi ingyen koszt s  
quartélyra hívták meg a helybeli fogházba, a hol hős-  
teiteik felett majd elmélkedhetnek.

**Fegyelmi ügy tárgyalása.** A helybeli kir. törvény-  
szék f. hó 19-én tárgyalta M. M. járásbírósi irnok fe-  
gyelmi ügyét, melynek előzménye az volt: Csorba M.  
János sumjáci lakos bement a r—i járásbírósisághoz s egy  
okmányt kért M. M. irnoktól, ki az iratot 1 ft felfizetése  
után köteles lett volna kiszolgáltatni. O azonban 3 frtot  
kért az okmány kiadásáért. Ezt Cs. M. János dobrautította  
s meghallotta H. B. is ki ugyanazon hivatalban dijnok  
s mivel M. M. évek óta ellenséges labon áll. Sietett is  
kérdézősködni Cs. M. Jánosnál, hogy tényleg megtörtént-e  
ez a zsarolás. Ez az alattomos kérdézősködés meg fülébe  
jutott M. M.-nek, az ügyben leginkább érdekelt félnek,  
ki kérdőre vonta a kívánsai dijnokot, mire heves ösze-  
szólalkozás fejlődött ki közöttük, állítólag esattanós be-  
fejezéssel. Az illető hivatal vezető főnöke megtudta az  
esetet s jelentést tett az ügyészségnek s a rimaszombati  
kir. törvénytörési mint fegyelmi bíróság meghozta a vád-  
határozatot, melyet a kassai kir. ítélőtábla mint másod-  
fokú bíróság is helyben hagyott. A tárgyalás Török  
János elnöklété mellett. A vádhatóságot Szerebinszky  
ügyész képviselte, a védelmet dr. Strausz József vitte,  
A bíróság tekintetbe vette az összes figyelemreméltó kör-  
ülményeket s M. M.-et az I. fokú büntetésre: roszalásra  
ítélte.

**A megmolozott házvezetőnő.** Egy bűnvádi felje-  
lentés részletesen adja elő azt a kevésbé szép, de érde-  
kes históriát, mely mult hó végén történt Osgyánban  
élénk bizonyossággal annak, hogy némely gazda a törvény  
és szokásontuli határokig is keresi a gyanuja megerősíté-  
sére szolgáló adatokat. H. L. osgyáni földbirtokos H.  
J.-né — az 56 éves özvegyet — házvezetőnőül alkal-  
mazta azzal a kikötéssel, hogy a eseléd teendőit nem  
köteles végezni. A dolog azonban annyi volt, hogy a  
szegény asszonynak neki kellett dűlnie s miután nem  
győzte, egyszerűen felmondott a gazdának, ki azt el is  
fogadta. Egyszerre, hogy-hogy nem, de megtörtént álli-  
tótól, hogy az ifjabb földbirtokosnak H. O.-nak 50 frtja  
eltűnt, s annak eltulajdonításával a házvezetőnőt, gyanu-  
sította, ki ártatlansága tudatában tagadta a dolgot, s a  
földbirtokos figyelmeztet egy — a házba szorgalmasan járogató  
— leányzóra irányította. A esendőség is szerepelt az eset-  
nél, s a gyanúsított leánynál mot zást tartott, de midőn ez  
eredménytelen volt, H. kijelentette, hogy maga keríti elő a  
pénzt, s a házvezetőnőnek azt mondta, hogy pakolja ösz-  
sze holniját s rögtön elmehet. Ennek megtörténte után  
az öreg H. a szobába hívta a házvezetőnőt, s levétköz-  
tette, megmolozta összes ruháit, a szákba bevarrott hol-  
niját, szóval mindent alaposan kikutatott s a zsebéből  
— rézibb szerzeményét képező 13 frtot erőszakkal elvette.  
A házvezetőnő egy szöknyát rántott magára s elhívta a  
törvénybíró, hogy lássa mit tesznek vele gazdái, kik el-  
len a törvényes lépéseket meg fogja tenni. Ennyi a meg-  
szegényített asszony előadása, ki az őt jogosan megillető  
összeg követelése mellett rágalmazás, személyes szabad-  
ság megsértése és besületsértés ezimén kéri a két H-t  
a törvény által felösségre vonatni.

## Hírek és vegyesek.

**Kitüntetés püspök.** A maga nemében páratlan  
kitüntetés érte a tiszai ág. ev. egyházkerület püspökét.  
Ugyanis a vittembergi templomszentelő ünnepély alkal-  
mával tartott banketten II. Vilmos német császár polarát  
Zelenka Pála, a tiszai egyházkerület püspökére emelte.  
Oly kitüntetés ez, mint Rosse porosz közoktatásügyi mi-  
niszter is megjegyzé, a minőben még evangélikus püspök  
sohasem részesült.

**Ültessünk fat!** A magyar földhitelintézet minden  
évbén 2500 frtot tesz le azon czéla, hogy ez összegből  
mindazon tanitók, kik a faiskola kezelésben magukat ki-  
tüntették, nyílt pályázat útján, — mindenkor a szaksze-  
rűget és ezé irányosságot tartva szem előtt — honorál-  
tassanak. A kir. tanfelügyelőök láttaozásával felterjesztett  
iratokat a földművelésügyi miniszter megbízottjai, továbbá  
az országos gazdasági és kertészeti egyesületek megbízott-  
jaiból alakult bizottság bírálta meg. A jutalmat nyert  
tanitók soraiban Jurin Samu jólsvai tanító nevét is  
ott találtuk, kit 100 frt jutalomban részesített a bíráló  
bizottság.

**Állandó központi iroda.** A magyarországi tanitók  
országos bizottsága a legközelebb egy felhívást boesátott  
ki, melyben egy létesítendő központi iroda érdekében  
adakozásra hívja fel a hazai tanítókat. Ezen felhívás,  
azt hiszem, élénk viszhangra fog találni a tanitók között  
kivétel nélkül, mert hiszen nem egyébről van itt szó mint  
egy oly intézmény felkarolásáról, melynek jogosultságát  
a legutóbbi közoktatásügyi ministeri jelentés is elismerte.  
Tisztán erkölcsi eszközökkel azonban az országos tanitói  
bizottság nem képes ama ezélt, mely a tanítókat anyagi  
helyzetének fokozatos javítására irányul, megvalósítani.  
Anyagi támogatás nélkül azonban nemcsak a tanitók anyagi  
érdekei fognak mostoha bánásmódban részesülni, de anyagi  
eszközök hiányában lehetetlenséggel határos működése  
még a népoktatásügy egészséges fejlődésére is zsbasztó  
hatással lesz. Hogy tehát az országos tanitói bizottság  
müködése minden irányban a közvárazokozásnak megfelelő  
legyen, szükséges, hogy anyagilag kellően megerősödjék.  
E czélból közadakozás útján egy oly tőkét kell teremteni,  
melynek évi kamataiból egy állandó iroda legalább egy  
dijazott irnokkal fentartható. Ezen állandó iroda munka-  
köre lenne meghívók, jegyzőkönyvi kivonatok készítése s  
egyéb gépies munkák elvégzése. Kartársak, adakozatok  
azért hat ezen nemes czéla, mely ha megvalósul, hivatva  
lesz az országos tanitói bizottság működését minden irány-  
ban szélesebb alapokra fektetni. Az országos tanitói bi-  
zottság a ti érdekeiteket védi, a ti ügyetekben harezol;

igy szebb jövő hajnala, ha bekövetkezik, egyedül az ő ér-  
deme, megérdemli azért hát támogatástokat. Különösen  
hozzátok szölok gömörmegyei tanitók. Mutassátok meg,  
hogy ott, hol valamely közérdektű eszme megvalósítása  
forog szóban, ti vagytok az elsők, kik azt, ha kell, anyagi  
áldozatokkal is készek vagytok diadalra segíteni. Minden,  
bármily esekély adományt, közönséggel fogad s hivatalos  
közönségekben: a „Népevelők Lapja”-ban nyugtáz az or-  
szágos tanitói bizottság. — Az e czéla szánt adományt  
legezelszerűbb egyenesen a bizottság pénztárosához: Kurz  
Sámuel urhoz (Budapest, IV. Deák-tér 4.) küldeni.

**Hymen.** Reinicz Ármin kismárki kereskedő e hó  
16-án vezette oltárhoz Grád Laurát, Grád S. D. putnoki  
lakos leányát.

**Kossuth Lajos** levelére, melyet hazánk legnagyobb  
fia f. évi október 15-én intézett a 48-asi kiállítás főren-  
dezőjéhez — gróf Kreith Belához — elhatározta a ren-  
dezőség, hogy országos gyűjtést indít a 48-as ereklve-  
muzeumnak Budapesten való létesítésére. Ugyane czélból  
külön ezimekre is 50,000 felhívást küld szét a rende-  
zőség. E levelek nagyrésze már postára adatott a felhi-  
váshoz mellékelt Kossuth levelének másolatával együtt.

**Hogyan védekezzünk a fertőző betegségek ellen?**  
Az újabbkori orvosi tudomány és a tapasztalat egyaránt be-  
bizonyították, hogy a fertőző betegségek kizárólag a szá-  
jon át vagyis a szájba jutott fertőző anyagok által ter-  
jesztetnek és ragadnak emberről emberre. E felfedezés  
roppant nagy horderővel bír, mert megkönnyíti a fertőző  
betegségek ellen való védekezést. Arra kell ugyanis töre-  
kednünk, hogy a fertőző anyag szánkba ne juthasson, il-  
letve a szájat kell előkészíteni arra, hogy ezen fertőzések  
esirait fel ne vegye, vagy ha már a szájba volna, azt ott  
megsemmisítse. Erre a czéla legújabbban Hazslinszky Károly  
fővárosi gyógyszerész (VIII. Sándor-tér) nagybecsű  
övszert talált fel és hozott forgalomba „Andiseption”  
szájvizit” elnevezés alatt. Az antisepton szájviziről tu-  
dományosan be van bizonyítva, hogy legbiztosabb övszer  
mindennemű fertőző betegségek ellen (kolera, tífusz, tu-  
berculosis, nagyobb gyermekeknek difteritisz, sarlach), mi-  
vel a szájba jutott fertőző anyagot rögtön megsemmisíti  
és így a fertőzést megakadályozza, a szájat és a fogakat  
pedig állandóan tisztán és egészenesen tartja. Jóságát és  
jelzett kiváló gyógyhatását leginkább bizonyítja az, hogy  
a budapesti nagy járványbizottság elfogadta és a járvány  
kórházakban Angyán és Gerlóczy főorvosok bizonylata  
szerint a legjobb sikerrel alkalmazásba hozta. E szert  
nem tudjuk eléggé ajánlani mindenkinek, de különösen  
oly vidéken, hol járványos betegségek uralkodnak. Egy  
üveg ára egész családnak hetekig elegendő, utasítással 70  
kr. Megrendelhető minden gyógyszerárban valamint a  
felaláló Hazslinszky Károly gyógyszerésznél Budapesten.

**Gazdasági zsebnaptár.** A Kodolányi-féle kitűnő  
gazdasági zsebnaptár, szokott dus tartalommal megjelent  
és kapható Kármán 3. könyvkereskedésben.

**Balta-pecsenye.** Így nevezik azt a pecsenyét, mit  
számadó kondásaink oly zamatosan tudnak elkészíteni,  
hogy — biz! Isten — díszeterere válnék bármely uri  
kisasszonynak is. Folyó hó 20-án ily pecsenyével vendé-  
gelte meg a balogi erdőn Rimaszombat és Tamásfala  
makkoltató közönségét városunknak hírneves kondása Ra-  
bati. Körülbelül 60 ember jelenlétben mutatta be, azt  
a már-már feledésbe menő „kondásvirtust,” mikor a  
kondás a megzavart díszfaloka tömegéből a kiszemelt ál-  
dozatot baltájának egy suhintásával a földre teríti. Ez  
alkalommal az ítélet egy 70 kilos malaczra mondatott  
ki. Alig mutattak rá s még idejök sem maradt a jelen-  
völtaknak jól szemügyre vehetni, midőn a fényesre fent  
balta a számadó kezéből elrepült s a malacot fültővön  
vágva, véresre festve fordult ki az áldozat kövér testéből.  
Lett erre olyan örömrivalgás, hogy visszhangzott belé  
Balog völgye. A magnum áldomás sem maradt el; ennek  
köszönhető, hogy balta pecsenyéje dísznagyzagdáinkat csak  
a másnapi déli óra hozta vissza szeretteik ölelő karjai  
közé.

**Orgona szentelés.** Bakos-Török község ág. evang.  
egyháza, f. hó 20-án vasárnap szentelte fel az új orgonát,  
melyet az egyház egyik korán elhunyt lelkes híve bökéző  
hagyatékából szerezhetett be. Lehoczky János odavaló  
földműves egyenes örökösök nélkül állván, súlyos betegsé-  
gének végével, végrendeletileg 800 frtot hagyományozott  
egyháznak a czéla, hogy az immár elavult orgona új  
és modern szerkezetűvel eseréltessék fel. Ezen összeg  
kiegészítettven az egyházi vagyomból s hozzájárulván  
Hámos Zoltán földbirtokos urnak bökéző adománya, vált  
lehetőségessé egy 1200 frt értékű hatalmas orgonának  
megszerzése. Gratulálunk a községnek, hol a cultura és  
vallásosság iránti fenkölt érdeklődés, ily magasztos tet-  
teken nyilvánul!

**Egy tehén miatt.** A mult héten megtartott balogi  
vásár alkalmával történt, hogy hazafelé menve néhány  
tamásfalvi ember a pokorági koresmába vetődött. A pá-  
linkázás természetesen el nem maradtott. Jól beszed-  
getve a jóból, egy Lipták András nevű tamásfalvi ember  
eserét ajánlott fel egy rimaszombati uriembernek. Ma-  
tecska Pál hallva ezt, intette a rimaszombati, hogy te-  
henét el ne eserélje a Liptákéval, mivel az övé többet ér.  
Erre szó szavat ért, míg nem Lipták a kezében levő fur-  
kössal homlokon nem legyintette az előtte lamentáló Ma-  
técskát. Matécska kiabrándulva az ütés után hasonlóképen  
a bunkóshoz folyamodott, melynek nehezebb végével  
számítás nélkül verte el a Lipták hátán a huszonötöt.  
Mint ballatszlik, az árendásnak is kijutott a jóból, mivel  
a heveskedésben ő neki is kiporozták dereka tájékán a  
kabátot. Ha ideje korán közbe nem lépnek a hitések,  
több mint bizonyos, hogy „egy tehén miatt” emberhalál  
is történik.

**Vilamos vasut.** Azoknak kedvéért, kik nem érnek  
rá mindennapi lapot végig tekinteni, érdekes újdonságnak  
fog szolgálni a modern technikai tudomány egy újabb  
nagy vívmányáról szóló tudósítás, mit az Egyetértésben  
olvastunk. A híres Ganz-gyár és egy bécsi gyár ugyanis  
engedélyt szándékozik kérni a kormánytól Budapest és  
Bécs között építendő villamos vasutra. Ezen vonalon a  
kocsik egyenként indíthatnának s visszafelé más simpáron  
érkezének meg. A haladó sebesség 160—200 kilométer  
egy óra alatt, úgy hogy a Budapest-Bécsi utat kevesebb  
mint 2 óra alatt futna be. Ime a tudomány haladása  
mint hozza közelbe az eddig nagy messziségben volt or-  
szágokat és világokat.